

Koroška osrednja knjižnica
dr. Franca Sušnika
Na gradu 1, 2390 Ravne na Koroškem

Posebna zbirka Artoteka

"Ohranjanje koroške likovne dediščine"

Digitalizacija posebnih zbirk – Artoteka
Projekt, oktober 2006

Pečko Karel: V železarni, olje/platno, 1955 (AT 96)

Kramolc Božidar-Ted: Na barju, laviran tuš, 1943 (AT 166)

Begić Mirsad: Dr. Franc Sušnik, bron, 1983 (AT 281)

Birolla Guido: Škofjeloško pogorje, olje/platno, 1951 (AT 16)

Repnik Anton: Žena s torbico, olje/juta, 1966 (AT 108)

Batič Stojan: Mecen, bron, [1980/1990] (AT 284)

Neznan: Vihar na morju, olje/platno, nedat. (AT 5)

Kralj Tone: Mladinska proga, olje/platno, [1946 ali 1950] (AT 69)

Golob Franjo: Popov terc, olje/platno, nedat. (AT 55)

Pregelj Marij: Moj oče, olje/platno, 1950 (AT 106)

Tisnikar Jože: Nikoli vojne, olje/platno, 1970 (AT 122)

Zbirka likovnih del Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika je začela nastajati kmalu po ustanovitvi knjižnice leta 1949. Med ostalimi zbirkami kulturno zgodovinskega značaja izstopa zbirka likovnih del zaradi velikosti, kot tudi po kvaliteti. Z velikim občutkom in zavedanjem, da so za razvoj naroda poleg književnosti odločilnega pomena tako likovna kot tudi druge umetnosti, se je Franc Sušnik z nesebično prizadevnostjo posvetil zbiranju likovnih del. Od starejših slik iz obdobja Thurnov so namreč ostale samo tri – dve manjši: Prodajalec čebule (1845) in Ženska ob ogledalu ter starejša, za katero domnevamo holandski izvor, Vihar na morju (vse olje na platno). Z leti je zbirka likovnih del zrasla na zavidljivih 400 kosov. Veliko vlogo pri nastanku za Koroško in širšo Slovenijo izredno pomembne zbirke sta imela tudi nekdanja Železarna Ravne in Franc Boštjan, dolgoletni vodja likovnega salona ter organizator mnogih likovnih kolonij.

Iz celote izstopajo nekatera dela, pomembna tako iz umetnostno zgodovinskega, kot tudi splošno kulturnega vidika – slike Franja Goloba, najvidnejšega predstavnika tako imenovane nove stvarnosti na slovenskem: Popov terc (olje na platno, 1939) in Leški rudarji (olje na platno, 1940). Monumentalna Mladinska proga (olje na platno, 1946-50) Toneta Kralja je ena redkih ohranjenih slik takrat aktualnega socialističnega realizma. Avtorja povezuje ne le stilna podobnost, temveč tudi Tonetov brat Franc Kralj, ki je na Goloba kot njegov učitelj odločilno vplival. Iz istega časa je gotovo najpomembnejša slika zbirke Moj oče Marija Preglja (olje na platno, 1950). Marij Pregelj, eden največjih slovenskih slikarjev dvajsetega stoletja, je na sliki upodobil očeta na tradicionalen način, vendar pozornejšemu očesu ne uidejo nekateri detajli v katerih prepoznamo kasneje za Preglja tako značilne deformacije in tudi vpliv takrat živega informela. Knjižnica hrani tudi tri slike Jožeta Tisnikarja: Mrtvi otrok (olje in tempera na platno, 1963), Ugasnilo je

življenje (olje in tempera na platno, 1968) in Nikoli vojne (olje in tempera na lesenit, 1970). Slike so iz obdobja, ko je Tisnikar prvinsko izpoved svojih slik dopolnil z zanj značilnim barvnimi toni in stiliziranimi figurami, v katerih potezah obrazov lahko prepoznamo vse tiste skrite strahove, tako značilne za človeško usodo.

Od plastik velja omeniti predvsem portrete Mirsada Begiča. Tu so monumentalni Pavle Žaucer Matjaž, Leopold Suhodolčan in dr. Franc Sušnik (vsi trije iz brona). Na Koroškem je veliko ustvarjal tudi kipar Stojan Batič katerega portret Prežiha in kipa imenovana Mecen in S knjigo (vsi bron) hranijo v zbirki.

Stilno izrazitejše slike, skulpture ter pohištvo so razstavljeni v osrednjem delu nekdanje graščine. V avli pred slavnostno dvorano, v katero pridemo po neoklasičnem stopnišču, stojijo portreti treh, za razvoj literarne in druge kulture na Koroškem v dvajsetem stoletju najpomembnejših mož: Prežiha, Sušnika in Suhodolčana.

Poleg omenjenih del velja omeniti tudi zbirko risb in akvarelov Božidarja Kramolca in zbirko ex librisov Geze Herzoga. Poseben sklop, ki kliče po ustrezni prezentaciji so tudi risbe za portrete Mirsada Begiča. Zbirko likovnih del Koroške osrednje knjižnice dr. Franca Sušnika dopolnjujejo še druga dela slovenskih likovnih umetnikov, kot tudi likovna dela avtorjev, ki so v preteklosti sodelovali na likovnih kolonijah na Ravnah.

Jernej Kožar

Projekt je bil sofinanciran s strani Ministrstva za kulturo Republike Slovenije v letu 2006.

Izdala: Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem / zanjo: Majda Kotnik-Verčko, oktober 2006